

Jaarverslag 2019

Commissie van Toezicht bij
Penitentiaire Inrichting Nieuwegein

Utrecht, mei 2021

Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag van de Commissie van Toezicht bij PI Nieuwegein over 2019. Dit jaarverslag laat zien dat de rechten van de gedetineerden die in de PI Nieuwegein verblijven over het algemeen voldoende gerespecteerd worden. Desondanks is er op een aantal punten verbetering mogelijk en noodzakelijk. Van alle onderwerpen die in 2019 de aandacht hadden van de commissie van toezicht wil ik er in dat verband twee uitlichten:

Het aantal klachten is in 2019 wederom toegenomen. Het grote aantal klachten blijft daarom een belangrijk punt van aandacht. De commissie moet helaas concluderen dat de situatie met betrekking tot de werkdruk van het personeel en het voortdurende personeelstekort onvoldoende is verbeterd waardoor er nog steeds te weinig tijd is om met de gedetineerden in gesprek te gaan, wat resulteert in extra onnodige klachten. Daarnaast heeft het feit dat afdelingshoofden door de directie worden ingezet om bijkomende taken op te pakken tot gevolg dat zij minder bereikbaar zijn voor de gedetineerden en de medewerkers op de vloer. De zichtbaarheid van de afdelingshoofden neemt hierdoor af, evenals hun betrokkenheid bij de afhandeling en het voorkomen van klachten. Al begin 2018 heeft de voorzitter een gesprek gehad met de vestigingsdirecteur van de inrichting. Afgesproken is om te kijken of klachten in een eerder stadium kunnen worden bemiddeld door middel van een klachtenfunctionaris. De commissie heeft in 2018 moeten constateren dat er in 2018 geen klachtenfunctionaris is gekomen. In het verslagjaar 2019 is tijdens de vergaderingen telkens gevraagd naar de stand van zaken rondom de klachtenfunctionaris. In juli 2019 is de commissie geïnformeerd dat er een geschikt persoon was gevonden en er een functieomschrijving zou worden gemaakt. De commissie heeft echter moeten constateren dat ook in het verslagjaar 2019 de klachtenfunctionaris er niet is gekomen.

In 2019 heeft de commissie moeten constateren dat zij haar toezichthoudende taak met betrekking tot de medische klachten/medische dienst wederom onvoldoende heeft kunnen uitoefenen. Door de medische dienst wordt geen klachtenoverzicht overlegd, zodat het voor de commissie niet inzichtelijk is hoeveel medische klachten er binnengekomen en hoe deze zijn afgehandeld. De commissie vindt dit zorgelijk, temeer nu er gedurende het verslagjaar diverse gedetineerden klachten hebben ingediend bij de commissie van toezicht over de medische dienst. De commissie acht het in het belang van haar toezichthoudende taak noodzakelijk dat zij meer inzicht krijgt in de instroom en de afhandeling van de medische klachten. In 2019 heeft de commissie nogmaals het dringende verzoek gedaan tot het verstrekken van het maandelijkse medische klachtenoverzicht. De commissie moet helaas opnieuw constateren dat in het verslagjaar 2019 hierin geen enkele verbetering is gekomen.

Hierboven heb ik maar enkele onderwerpen aangestipt van de vele onderwerpen die in dit jaarverslag de revue passeren. Wij hebben deze onderwerpen steeds constructief met de directie kunnen bespreken, waarbij de directie ook openstond voor onze inbreng. Voor een volledig overzicht verwijs ik u graag naar het complete jaarverslag.

Namens de commissie van toezicht,

Dhr. mr. L.M.G. de Weerd,

Voorzitter

Jaarverslag

Inhoudsopgave

	Pagina
Voorwoord	
1. De inrichting en de commissie van toezicht	03
2. Algemeen	05
3. Cijfers	07
4. De advies- en toezichthoudende taak	08
5. De bemiddelingstaak en de rechtsprekende taak	10
5.1 Bemiddelingstaak	10
5.2 Rechtsprekende taak	11
6. Overige vermeldenswaardige activiteiten en gebeurtenissen	13
7. Management- en totaaloverzicht KLAVER	14

1. Inrichting en de commissie van toezicht

1.1. De inrichting

De Penitentiaire Inrichting (PI) Nieuwegein is gebouwd in 1999 volgens het kruismodel en is gevestigd aan De Liesbosch 100 in Nieuwegein.¹ Gedurende het verslagjaar heeft de PI Nieuwegein gefungeerd als huis van bewaring, gevangenis en inrichting voor stelselmatige daders (ISD) voor de onderbrenging van mannelijke gedetineerden. Het maximaal aantal detentieplaatsen van de inrichting is 481.

1.2 De commissie van toezicht

Voorzitter

- Voorzitter: dhr. mr. L.M.G. de Weerd, lid sinds 1 maart 2016.

Plv. voorzitter

- Dhr. drs. H.T.A. Vredendaal, lid van 1 november 2004 tot 1 november 2019
 - Mentor bij Mentorschap Overijssel Gelderland
- Mw. mr. A.C. van der Hulst, lid sinds 1 april 2018
 - Advocaat te Amsterdam

Leden

- Mw. mr. M.W.V. van Duursen, lid sinds 1 februari 2016
 - Rechter bij de Rechtbank Midden-Nederland, locatie Utrecht
- Dhr. mr. P.F. Emmelot, lid sinds 1 februari 2018
 - Advocaat te Utrecht
- Mw. mr. N.A. Korthals, lid sinds 1 februari 2017
 - Docent straf(proces)recht Vrije Universiteit Amsterdam
- Dhr. mr. W.S. Korteling, lid sinds 1 februari 2018
 - Advocaat te Den Haag
- Dhr. mr. drs. E.T. Luining, lid sinds 1 november 2018
 - Wetenschappelijk medewerker Hoge Raad
- Dhr. mr. E.J. Willekers, lid sinds 1 juli 2013
 - Jurist Apostolisch Genootschap
- Mw. Z. Drees-Roeters, lid sinds 1 mei 2014
 - Gepensioneerd geestelijk verzorger DJI
- Mw. M. Duquesnoy, lid sinds 1 november 2018
 - Maatschappelijk werker/dossierhouder Yulius GGZ
 - Buitendocent Hogeschool van Amsterdam
- Dhr. dr. J. Koudstaal, lid sinds 1 april 2011
 - Gepensioneerd arts (gynaecoloog)
- Mw. M. van der Zanden, lid sinds 1 juni 2017
 - Communicatietrainer/coach
 - Docent/staffunctionaris Hogeschool Utrecht
- Dhr. G van der Laan, lid sinds 1 september 2019

¹ <https://www.dji.nl/locaties/n/pi-nieuwegein/algemene-informatie>

- Gepensioneerd directeur DJI
- Dhr. mr. A. el Mokhtari, lid sinds 1 september 2019
 - Plv. officier van justitie, Openbaar Ministerie Midden-Nederland
- Dhr. mr. F.C. Rehbock, lid van 1 februari 2004 tot 1 februari 2019
 - Sector coördinator IT & account manager Rabobank
- Dhr. E. Uitenbogaard, lid sinds 14 april 2009 tot 1 januari 2020

Van de commissie van toezicht (hierna: de commissie) maakten in ieder geval deel uit een advocaat, een medicus, een rechter en een deskundige uit de kring van het maatschappelijk werk. De commissie voldoet hiermee aan het vereiste in artikel 11, derde lid, van de Penitentiaire Maatregel. In het verslagjaar hebben drie leden de commissie verlaten. Dit zijn dhr. mr. F.C. Rehbock in februari, dhr. drs. H.T.A. Vredendaal in november en dhr. E. Uitenbogaard in december. De functie van plaatsvervangend voorzitter is overgenomen door mw. mr. A.C. van der Hulst. Op 1 september 2019 zijn er twee nieuwe leden tot de commissie toegetreden. Dit zijn dhr. mr. A. el Mokhtari en dhr. G. van der Laan.

Gedurende het verslagjaar is de commissie ondersteund door het Bureau commissies van toezicht dat is verbonden aan de Rechtbank Midden-Nederland, locatie Utrecht. Als ambtelijk secretaris zijn mw. mr. J.C.M. Hardeman, mw. mr. N. van der Hoeven en mw. C. van Baak aan de commissie verbonden geweest.

1.3 Deskundigheidsbevordering

In het kader van de deskundigheidsbevordering van de commissie hebben de voorzitter, leden en secretarissen verschillende bijeenkomsten en cursussen bijgewoond gedurende het verslagjaar:

- De directeur heeft in de vergadering van april een presentatie gehouden over de aanscherping van de procedure van forensische plaatsingen naar aanleiding van de rapporten van de [Inspecties Gezondheidszorg & Jeugd en Justitie & Veiligheid](#) en de [Onderzoeksraad voor Veiligheid](#) naar aanleiding van het detentieverloop van Michael P.
- De secretarissen hebben de door het Kenniscentrum commissies van toezicht georganiseerde cursus Penitentiair recht bijgewoond op 20 juni 2019;
- Ook op de Landelijke Themadag commissies van toezicht van 4 november 2019, georganiseerd door de Klankbordgroep, was de commissie vertegenwoordigd.
- Eén lid heeft als vertegenwoordiging van de commissie een rondetafelbijeenkomst van de Raad voor Strafrechtstoepassing & Jeugdbescherming (hierna: RSJ) bijgewoond waarbij in totaal elf leden van commissies van toezicht uit het land aanwezig waren. Deze rondetafelbijeenkomst heeft als bron gediend voor het [adviesrapport 'spanning in detentie'](#) van de RSJ.

2. Algemeen

De commissie is in de verslagperiode elke maand éénmaal in vergadering bijeengekomen. De vergadering in de maand september 2019 is komen te vervallen. De vergaderingen werden gehouden in de inrichting en telkens bijgewoond door een (plaatsvervangend) vestigingsdirecteur.

De agenda van de vergadering bestond doorgaans uit de volgende punten:

1. Mededelingen
2. Ingekomen stukken
3. Notulen van de vorige vergadering
4. Mededelingen van de directie
5. Verslagen van de maandcommissarissen
6. Verslagen van de beklagrechters
7. Overzicht straffen en maatregelen
8. W.v.t.t.k.
9. Rondvraag
10. Nabespreking (zonder directie)

In het algemeen bestond de bijdrage van de directie aan de vergaderingen uit mededelingen over onder andere:

- Het functioneren van de inrichting;
- Personele aangelegenheden (waaronder ziekteverzuim, personeelstekort en vacatures);
- Capaciteit, bezetting, bestemmingswijziging van de PI (waaronder de verbouwing en verhuizing van de ISD en EZV naar locatie Zeist per 1 januari 2020);
- Incidenten (waaronder, zoekactie(s), suïcide(s) en het strafregister);
- Pilots en projecten (pilot Zelfredzaamheid in samenwerking met de Universiteit van Tilburg en het WODC, voetbaltoernooi, opnames NTR, project muziekplatform).

Daarnaast heeft de commissie tijdens de vergadering van april een presentatie gekregen van een plv. vestigingsdirecteur over de aanscherping van de forensische plaatsingen naar aanleiding van de rapporten van de Inspecties Gezondheidszorg & Jeugd en Justitie & Veiligheid en de Onderzoeksraad voor Veiligheid rondom het detentieverloop van Michael P. In de vergadering van oktober 2019 zijn het hoofd zorg en een psycholoog aanwezig geweest om een toelichting te geven over de procedure rondom plaatsingen op meerpersoonscellen (MPC) en contra-indicaties daarvoor. In december 2019 is het hoofd veiligheid bij de vergadering aangesloten om de procedure rondom calamiteiten toe te lichten.

GedeCo

De commissie nodigt de gedetineerdencommissie (GedeCo) ten minste eenmaal per jaar uit om een vergadering bij te wonen. De commissie gaat, zonder aanwezigheid van de directie, in gesprek met een afvaardiging van de GedeCo. Vervolgens deelt de commissie haar bevindingen met de directeur. Gedurende dit verslagjaar heeft er op 18 december 2019 een gesprek plaatsgevonden tussen een afvaardiging van de GedeCo en de commissie. In dit overleg zijn als agendapunten besproken: algemene taak en verbindendheid uitspraken van de commissie, medische klachten en andere klachtroutes zoals de Nationale Ombudsman en DJI. Daarnaast is de lange doorlooptijd van klachten besproken en dat de GedeCo zelf aangaf dat veel klachten voortkomen uit emotionele reacties. Deze klachten kunnen simpelweg

worden voorkomen door de juiste communicatie. Tot slot gaf de GedeCo aan dat zij niet betrokken wordt bij het nemen van belangrijke beslissingen omtrent onder meer het dagprogramma, bezoekenregelingen en vader-kinddagen.

Afdelingshoofden

Op 27 juni 2019 heeft er een overleg plaatsgevonden met de afdelingshoofden. Hierbij is aandacht geweest voor de bereikbaarheid van de afdelingshoofden voor gedetineerden. Regelmatig blijven spreekbriefjes liggen. Daarnaast zijn zij minder bereikbaar doordat zij op verzoek van de directie worden ingezet om bijkomende taken op te pakken. Zo wordt vaak het verzoek gedaan om in een projectgroep of stuurgroep plaats te nemen. De zichtbaarheid van de afdelingshoofden neemt hierdoor af. Gedetineerden kloppen hierdoor sneller aan bij het afdelingspersoneel waaronder hun mentor. Verder is gesproken over de procedure van plaatsingen op een MPC en de capaciteitsgebrek in de inrichting en het ontstaan van wachtlijsten bij plaatsingen.

3. Cijfers

Gedetineerden

Van het maximaal aantal detentieplaatsen van 481 waren er in het verslagjaar gemiddeld 416 bezet. Daarnaast waren 60 plekken buiten gebruik gesteld. Deze plaatsen zijn niet beschikbaar geweest om gedetineerden te plaatsen vanwege onderhoud/herstel, personele redenen en/of omdat de capaciteit is aangemerkt als reservecapaciteit. De gemiddelde leegstand van bruikbare cellen was dit jaar afgerond 7 plaatsen.²

Beklagzittingen

In beginsel vindt er in de PI Nieuwegein viermaal per maand een beklagzitting plaats op de donderdagmiddag. Eenmaal per maand vindt de beklagzitting voorafgaand aan de vergadering op de woensdag plaats. In totaal zijn er gedurende het verslagjaar 46 beklagzittingen gehouden door de beklagrechters uit de commissie.

Klachten

Totaal aantal klachten: 1200

Aantal rogatoire verzoeken: 145

Totaal aantal ingeschreven zaken: 1345

Het totaal aantal ingeschreven beklagzaken was in het verslagjaar 1345. In dit aantal zitten ook de verzoeken van andere commissies van toezicht om een klager rogatoir te horen. Dat aantal verzoeken lag dit jaar op 145. In totaal zijn er dus 1200 klachten van de inrichting binnengekomen bij het secretariaat van de commissie. Op details en afdoening van de klachten wordt nader ingegaan in het hoofdstuk van de rechtsprekende taak.

Medische klachten

Aantal medische klachten organisatorisch: 10

Aantal medisch inhoudelijke klachten: 74

In 2019 zijn er bij het secretariaat van de commissie in totaal 84 klachten binnengekomen die zijn ingeschreven met het onderwerp 'verzorging medisch'. Klachten van medisch organisatorische aard worden door de commissie in behandeling genomen. Klachten van medisch inhoudelijke aard worden overgedragen naar het hoofd zorg van de inrichting. Voor deze klachten geldt een aparte medische klachtenprocedure. Van de 84 medische klachten zijn er 74 overgedragen aan het hoofd zorg. Omdat de inrichting geen overzicht verstrekt aan de commissie van de medische klachten, is voor de commissie onduidelijk hoe deze klachten zijn afgehandeld. Verder zijn 3 klachten ingetrokken en 2 ingetrokken naar bemiddeling. Tot slot heeft de commissie 2 klachten niet-ontvankelijk en 3 klachten ongegrond verklaard. De arts uit de commissie heeft periodiek overleg met het hoofd zorg aangaande noemenswaardige gebeurtenissen op medisch gebied binnen de inrichting.

² <https://www.dji.nl/feiten-en-cijfers/cijfers-en-publicaties/capaciteit--en-bezettingcijfers>

4. De advies- en toezichthoudende taak

In dit hoofdstuk wordt een aantal onderwerpen besproken waar de zich in 2019 mee heeft beziggehouden. Het betreft onderwerpen waar de commissie aandacht voor heeft gevraagd. Ten aanzien van deze onderwerpen heeft de commissie in meer of minder directe wijze geadviseerd dan wel haar toezichthoudende taak uitgevoerd. Andere onderwerpen waar de commissie minder nadrukkelijk van haar adviestaak dan wel toezichthoudende taak gebruik heeft gemaakt, maar welke wel de aandacht van de commissie hadden, komen aan de orde in hoofdstuk 6 *Overige vermeldenswaardige activiteiten en gebeurtenissen*.

Medische klachten

- In 2019 heeft de commissie moeten constateren dat zij haar toezichthoudende taak met betrekking tot de medische klachten/medische dienst wederom onvoldoende heeft kunnen uitoefenen. Door de medische dienst werd geen klachtenoverzicht overlegd, zodat het voor de commissie niet inzichtelijk was hoeveel medische klachten er binnenkwamen en hoe deze werden afgehandeld. De commissie acht het in het belang van haar toezichthoudende taak noodzakelijk dat zij meer inzicht krijgt in de instroom en de afhandeling van de medische klachten. In 2018 heeft de commissie nogmaals het dringende verzoek gedaan tot het verstrekken van het maandelijkse medische klachtenoverzicht. De commissie moet helaas opnieuw constateren dat in het verslagjaar 2019 hierin geen enkele verbetering is gekomen.

Huisregels

- In 2018 heeft de commissie helaas moeten constateren dat de aanpassing en de vertaling van de huisregels, naast het Nederlands en het Engels, niet was gerealiseerd. In het verslagjaar 2019 heeft de commissie meerdere keren navraag gedaan naar de stand van zaken en is een commissielid nauw betrokken geweest bij het updaten van de huisregels. De huisregels zijn uiteindelijk op 23 december 2019 in werking getreden.

Mentorschap & casemanagement

- De commissie heeft in 2018 met de directie gesproken over het celgebonden mentorschap/casemanagement. In de inrichting zijn de mentor en casemanager gekoppeld aan een celnummer en niet aan een gedetineerde. De commissie heeft uitgesproken dit geen wenselijke situatie te vinden en wel om de reden dat de kwaliteit van het mentorschap en casemanagement op deze manier onvoldoende gewaarborgd kan worden. Wanneer een gedetineerde intern wordt overgeplaatst betekent dit automatisch een nieuwe mentor/casemanager. De directie heeft toegezegd dit systeem te bekijken. In het verslagjaar heeft de inrichting drie maanden gewerkt met de koppeling van mentoren aan gedetineerden. De directie heeft aangegeven dat dit niet bleek te werken. De commissie constateert dat daarom het mentorschap nog steeds is gekoppeld aan een cellenblok.

MPC plaatsingen

- De commissie heeft tijdens de vergaderingen veel aandacht gevraagd voor de procedure rondom plaatsingen op MPC's en contra-indicaties daarvoor. Als er geen psychische problemen bekend zijn, wordt iemand op een MPC geplaatst. De commissie constateerde dat veel gedetineerden moeilijk contact krijgen met de psycholoog en lang moeten wachten op een gesprek. In de inrichting zijn in totaal vier psychologen in dienst, dat is één psycholoog per 180 gedetineerden. Gebleken is dat spreekbriefjes voor de psycholoog eerst naar het afdelingshoofd gingen die vervolgens bepaald bepaalt welke worden doorgezet naar de psycholoog. Als er geen psychisch problemen bekend zijn wordt er geen afspraak ingepland, tenzij het personeel een specifieke aanwijzing geeft. Het hoofd zorg heeft

beaamt dat het hierdoor mogelijk is dat iemand al twee jaar gedetineerd is zonder een gesprek met de psycholoog te hebben gehad. De commissie heeft kenbaar gemaakt dat zij deze procedure niet wenselijk acht. De spreekbriefjes dienen rechtstreeks naar de psycholoog te gaan. In de vergadering van oktober 2019 heeft de medische dienst toegelicht dat het niet mogelijk is om met iedereen in gesprek te gaan. Daarnaast loopt het uitgangspunt van plaatsing op een MPC door, hangende een verzoek tot een gesprek of onderzoek voor een contra-indicatie. De commissie wil nogmaals benadrukken dat zij deze werkwijze niet wenselijk acht.

Aanscherping procedure forensische plaatsingen

- De commissie en de directie hebben veelvuldig aandacht besteed aan de gevolgen van de aanscherping van de procedures voor forensische plaatsingen naar aanleiding van de rapporten van de Inspecties Gezondheidszorg & Jeugd en Justitie & Veiligheid en de Onderzoeksraad voor Veiligheid rondom het detentieverloop van Michael P. Hoewel deze aanscherping in beginsel was bedoeld voor forensische plaatsingen, zijn ze ook toegepast in het gevangeniswezen bij verlof en detentiefasering. Voor een bepaalde categorie gedetineerden werd per april 2019 een risicotaxatie en delictanalyse (DA/RT) vereist die moet worden afgenomen door een psycholoog. De inrichting kon echter niet zonder meer voldoen aan deze eis. Voor deze DA/RT was slechts één psycholoog beschikbaar waardoor de capaciteit voor de onderzoeken ontbrak. Hierdoor werden re-integratie trajecten ernstig vertraagd en kwamen die zelfs in het begin helemaal stil te liggen. De inrichting heeft daarom hulp ingeschakeld van De Waag. In oktober 2019 is de doelgroep waarvoor de DA/RT werd vereist, afgeschaald. Het hoofd zorg heeft in oktober 2019 aangegeven dat er hard wordt gewerkt aan het wegwerken van de opgelopen achterstanden en dat de verwachting is dat deze in januari 2020 is ingehaald.

Klachtenfunctionaris

- In 2018 was het aantal klachten ten opzichte van voorgaande jaren toegenomen. Begin 2018 heeft de voorzitter een gesprek gehad met de vestigingsdirecteur van de inrichting. Afsproken is om te kijken of klachten in een eerder stadium kunnen worden bemiddeld door middel van een klachtenfunctionaris. Deze zou voordat de gedetineerde beklag indient in gesprek gaan met de gedetineerde. De commissie is enthousiast over de inzet van een klachtenfunctionaris. De commissie heeft in 2018 moeten constateren dat er dat jaar geen klachtenfunctionaris is gekomen. In het verslagjaar 2019 is tijdens de vergaderingen telkens gevraagd naar de stand van zaken rondom de klachtenfunctionaris. In juli 2019 is de commissie geïnformeerd dat er een geschikt persoon was gevonden en er een functieomschrijving zou worden gemaakt. De commissie heeft echter moeten constateren dat ook in het verslagjaar 2019 de klachtenfunctionaris er niet is gekomen.

Hoeveelheid klachten

- Het klachtenaantal is dit jaar licht gedaald. Het totaal aantal aan klachten is 1200 ten opzichte van 1293 in 2018. Of hier sprake is van een trend die zich zal voortzetten, zal de komende jaren moeten blijken. Ondanks deze lichte daling, blijft de hoeveelheid klachten ten opzichte van het aantal gedetineerden hoog. De hoeveelheid klachten is daarom ook in het verslagjaar een blijvend aandachtspunt geweest van de commissie.

5. Activiteiten in het kader van de bemiddelingstaak en de rechtsprekende taak

In het jaar 2019 zijn er in totaal 1345 zaken ingeschreven. Hiervan zijn er 145 verzoeken tot een rogatoir verhoor van een andere beklagcommissie. In totaal zijn dus 1200 klachten vanuit de inrichting binnengekomen bij het secretariaat van de commissie. Voor de berekening van onderstaande percentages wordt daarom gerekend met een totaal aantal klachten van 1200. De klachten waren wat betreft onderwerp van uiteenlopende aard. De top 5 meest voorkomende onderwerpen zijn: disciplinaire straffen, bejegening, persoonlijke voorwerpen, verlaten inrichting en medische verzorging.

5.1. Bemiddelingstaak

Het maandcommissariaat werd beurtelings gedurende een periode van twee weken door een lid van de commissie verzorgd. Gemiddeld werd de inrichting ten minste tweemaal per twee weken, maar geregeld vaker, door een maandcommissaris bezocht teneinde zich op de hoogte te stellen van de sfeer en de gang van zaken in de inrichting, klachten met de gedetineerden te bespreken - al dan niet naar aanleiding van een sprekersbriefje - en waar mogelijk te bemiddelen. Hiervan werd schriftelijk verslag gedaan. Deze verslaglegging werd in de vergadering mondeling toegelicht.

Twee keer per jaar vindt er een maandcommissariaat overleg plaats. Dat heeft dit jaar op 20 maart en 18 september 2019 plaatsgevonden. Gedurende dit overleg bespreken de maandcommissarissen verschillende casussen en hebben zij overleg over de door hen toegepaste werkwijze. Ook wordt er gewerkt met portefeuilles. Elk lid van de commissie heeft een eigen portefeuille, denk hierbij aan de portefeuille casemanagement, medische dienst of voeding/winkel. Door te werken met portefeuilles kan de commissie haar focus op bepaalde onderwerpen leggen, beter overzicht behouden dan wel alert reageren.

De werkzaamheden van de maandcommissaris werden als zeer zinvol ervaren en leverden een bijdrage aan de oordeelsvorming van de commissie over het klimaat in de inrichting. In het verslagjaar is besloten dat het secretariaat bij het doorzetten van klachten naar de maandcommissaris, in voorkomende gevallen specifieke vragen stelt over een klacht. Op deze wijze kan op relatief korte termijn meer informatie worden achterhaald die ook de bemiddeling ten goede kan komen. Naar het gevoel van de maandcommissarissen is het gelukt om een bijdrage te leveren aan de oplossing van problemen van gedetineerden.

Regelmatig heeft de maandcommissaris kunnen bemiddelen in binnengekomen klachten. In 2019 zijn er 340 klachten doorgezet naar de maandcommissaris ter bemiddeling. Hiervan zijn 101 klachten ingetrokken na de bemiddeling. Dit betekent dat 30% van de klachten die wordt bemiddeld door de maandcommissaris wordt ingetrokken. Het komt ook voor dat gedetineerden hun klachten intrekken zonder dat er bemiddeling heeft plaatsgevonden. Het aantal ingetrokken klachten was dit jaar 336. Dat is 28% van het totaal aantal klachten.

	2019	2018	2017	2016
Ingetrokken	336	448	293	313
Ingetrokken na bemiddeling	101	85	76	89

Dit verslagjaar is het aantal klachten heel licht gedaald. Het totaal aantal klachten in 2018 was 1293 (exclusief rogatoire verzoeken) en dit verslagjaar is dat 1200. Dat is een daling van 93 klachten. Dit lijkt heel voorzichtig een positieve ontwikkeling. Desondanks is het aantal klachten nog steeds relatief hoog in vergelijking met de hoeveelheid

gedetineerden in de inrichting. De commissie spreekt dan ook haar hoop uit dat deze lichte daling zich in de komende jaren zal voortzetten.

Om een verdere stijging van de klachten te beperken is de commissie meerdere malen met de directie in gesprek geweest over de instroom van de klachten en het inhalen van de opgelopen achterstanden. Begin 2018 heeft de voorzitter van de commissie een gesprek gehad met de vestigingsdirecteur van de PI Nieuwegein. Afgesproken is onder meer om een klachtenfunctionaris in te zetten. Deze klachtenfunctionaris zou voordat de gedetineerde een officieel beklag indient, in gesprek gaan met de gedetineerde. In de loop van het jaar 2018 bleek het vrijmaken van een klachtenfunctionaris echter niet zo gemakkelijk als in eerste instantie werd gedacht. De commissie moet constateren dat het de directie ook in 2019 niet is gelukt om een klachtenfunctionaris aan te stellen.

Naar het oordeel van de commissie hangt het groot aantal van de klachten samen met het gegeven dat het personeel onvoldoende tijd heeft. Door de directie is in 2017 toegezegd om meer bewustwording bij het personeel te creëren. De maandcommissarissen koppelde echter tijdens de maandelijkse vergaderingen met enige regelmaat terug dat de afdelingshoofden niet te bereiken zijn. Niet voor hen, maar ook niet voor de gedetineerden. De commissie ontving in dit kader klachten van gedetineerden waarin werd aangegeven dat zij meerdere malen een briefje voor het afdelingshoofd hadden ingevuld, maar weken later nog steeds geen enkele reactie hadden gekregen. De directie erkent dit probleem. Ook hebben de afdelingshoofden dit beaamd in het overleg met de commissie op 27 juni 2019. De afdelingshoofden dienen op de afdeling beschikbaar te zijn voor de gedetineerden. Ook dienen verzoekbriefjes beantwoord te worden. De commissie benadrukt het belang van de aanwezigheid van de afdelingshoofden dan wel ander personeel om met de gedetineerden in gesprek te gaan, om zo klachten te voorkomen en daarmee het klachtenaantal naar beneden te brengen.

5.2. Rechtsprekende taak

Gedurende het verslagjaar is elke week een dagdeel een beklagzitting gehouden. De afspraak is dat hierbij de directie zichzelf vertegenwoordigt. In het verslag is het een aantal keren voorgekomen dat de directie zich liet vertegenwoordigen door een juridisch medewerker of het hoofd algemene zaken. De commissie heeft in het verslagjaar nogmaals benadrukt en de afspraak gemaakt dat de directie bij de beklagzittingen in persoon aanwezig is.

Deze beklagzittingen vinden plaats op de donderdag, met uitzondering van de week waarin de vergadering plaatsvindt. In deze week vindt de beklagzitting plaats op woensdag voorafgaand aan de vergadering. De leden met een academische titel in het recht worden ingezet als beklagrechter. Zij hebben bij toerbeurt een beklagzitting waarbij zij optreden als alleensprekend beklagrechter. In totaal zijn er gedurende het verslagjaar 46 beklagzittingen gehouden. Slechts één geplande zitting is dit jaar komen te vervallen. Het aantal beklagzittingen lag lager dan het jaar 2018, waarin 55 beklagzittingen zijn gehouden.

De beklagcommissie heeft de klachten telkens zo spoedig mogelijk in behandeling genomen. Tijdens de beklagzittingen werden zowel de (plaatsvervangend) vestigingsdirecteur, of een medewerker die haar heeft vertegenwoordigd, en de desbetreffende klagers - eventueel met advocaat - gehoord. Er is dit jaar een lichte daling te zien van klagers die door een advocaat worden bijgestaan. Vorig jaar kwam dit neer op een percentage van 32,5%. Dit jaar werden klagers in 401 klachten bijgestaan door een advocaat, wat neerkomt op 30%.

De leden van de commissie ontvingen steeds afschriften van de schriftelijke beslissingen. Daarnaast werd tijdens de vergadering van de commissie verslag uitgebracht van de werkzaamheden van de beklagcommissie.

Onderwerpen	Aantal
Activiteiten (arbeid)	65
Activiteiten (diversen)	27
Activiteiten (luchten)	62
Activiteiten (sport)	16
Bejegening	109
Compensatie	1
Contact buitenwereld (bellen)	5
Contact buitenwereld (bezoek)	67
Contact buitenwereld (media)	2
Contact buitenwereld (post)	14
Controle	40
Dagprogramma, beveiliging en toezicht op maat	63
Disciplinaire straf	128
Eisen verblijfsruimte	42
Geweld	3
Informatie/procedure	26
Inrichting voor stelselmatige daders	52
Onbekend	14
Ordemaatregel	32
Persoonlijke voorwerpen	93
Regime	2
Rekening courant/zak- en kleedgeld	29
Rogatoir verzoek	145
Selectie/overplaatsing (extern)	39
Selectie/overplaatsing (intern)	20
Transport	3
Verlaten inrichting	84
Verzorging (diversen)	1
Verzorging (godsdienst, levensovertuiging)	10
Verzorging (medische)	84
Verzorging (persoonlijke)	67
Totaal	1345

Van de in totaal 1345 klachten zijn er 166 niet-ontvankelijk en 349 klachten ongegrond verklaard. In totaal zijn er 10 klachten deels gegrond en 84 klachten gegrond verklaard. Verder zijn 336 klachten ingetrokken, 101 klachten ingetrokken na bemiddeling en 24 klachten ingetrokken ter zitting. Tot slot zijn er 133 klachten overgedragen aan een andere instantie. Denk hierbij een andere beklagcommissie, de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (RSJ), de selectiefunctionaris of het hoofd zorg van de inrichting. Van de 1345 klachten zijn er 142 afgedaan naar aanleiding van een rogatoir verzoek van een andere beklagcommissie.

Beklagcommissie	2019	2018	2017	2016
Afdoening na rogatoir verzoek	142	188	153	132
Niet-ontvankelijk	166	198	135	86
Ongegrond	349	341	220	158
Deels gegrond	10	25	11	12
Gegrond	84	66	41	49
Ingetrokken	336	448	293	313
Ingetrokken na bemiddeling	101	85	76	89
Ingetrokken ter zitting	24	32	27	25
Overgedragen	133	98	114	88
Openstaand	0	0	286	0

Totaal	1345	1481	952	613
---------------	-------------	-------------	------------	------------

In dit verslagjaar is er 86 keer beroep ingesteld bij de beroepscommissie van de RSJ. Dit gebeurde 10 keer door de directie en 77 keer door de klager. Van het totaal aantal beroepen zijn er door de beroepscommissie 8 gegrond, 48 beroepen ongegrond en 8 beroepen niet-ontvankelijk verklaard. Er zijn 5 beroepen ingetrokken en 17 beroepen staan op het moment van het publiceren van dit jaarverslag nog open. Van alle beklagzaken in 2019 is afgerond in 6,4% beroep ingesteld, dit is een stijging van 1,4% ten opzichte van het verslagjaar 2018.

Beroepscommissie	2019	2018	2017	2016
Gegrond	8	1	7	7
Deels gegrond	0	0	0	0
Ongegrond	47	7	29	38
Niet-ontvankelijk	7	3	6	4
Ingetrokken	5	3	3	5
Overgedragen	0	0	1	0
Openstaand	18	53	49	5
Totaal	85	67	95	59

Het aantal beroepszaken waarin de gedetineerden worden bijgestaan door een advocaat is in vergelijking met het vorige verslagjaar licht gedaald. Zo werd in 2018 73,1% van de gedetineerden bijgestaan, dit jaar is dat in 68,6% van de beroepen.

Sinds 2012 vindt er regelmatig een beklagrechtsoverleg plaats. De beklagrechters bespreken tijdens dit overleg zaken die minder relevant zijn voor de overige leden. Dit overleg vindt twee keer per jaar plaats. Dit overleg heeft tijdens het verslagjaar plaatsgevonden op 17 april en 20 november 2019. In deze overleggen is gesproken over mondelinge dan wel schriftelijke uitspraken, de kwaliteit van de verweren en motivering van afwijzingen van verlofaanvragen. Ook is de ruimte van de beklagzittingen aan de orde geweest. In mei 2019 is overgegaan van de kleine spreekkamers naar de vergaderruimten. Verder is gesproken over het project 'Klare Taal' bij de Rechtspraak en op welke wijze de commissie aandacht kan besteden aan klare taal in haar uitspraken. Tot slot is gesproken over de mogelijkheid om naast enkelvoudige zittingen, ook meervoudige zittingen te houden met een voltallige beklagcommissie. Gelet op de hoeveelheid zittingen is dit echter niet eenvoudig te realiseren. Ook doet zich de vraag voor welke zaken zich voor een dergelijke meervoudige zitting lenen. In het komende jaar zal de commissie deze mogelijkheid verder onderzoeken.

6. Overige vermeldenswaardige activiteiten en gebeurtenissen

In dit hoofdstuk wordt een aantal activiteiten en gebeurtenissen besproken die vermeldenswaardig zijn, maar niet onder een van de voorgaande hoofdstukken vallen.

Bezoek Inspectie Gezondheidszorg & Jeugd

- Op 7 maart 2019 heeft de Inspectie Gezondheidszorg & Jeugd een bezoek gebracht aan de inrichting in het kader van een jaargesprek. Het jaargesprek maakt deel uit van het toezicht van de Inspectie. In het gesprek staat de bestuurlijke verantwoordelijkheid ten aanzien van de medische zorg centraal. Tijdens het gesprek is gesproken met de GedeCo, de commissie en heeft de directie een presentatie gegeven. De commissie was aanwezig bij alle gevoerde gesprekken. Tot slot bestond het bezoek uit een onaangekondigd deel. Van het gesprek is een [verslag](#) gemaakt.

7. Management- en totaaloverzicht KLAVER

Met ingang van 2012 verzoekt de Dienst Justitiële Inrichtingen aan de commissie om bij haar jaarverslag het managementoverzicht en totaaloverzicht uit KLAVER³ te voegen. De commissie zal aan dit verzoek tegemoetkomen maar plaatst daarbij wel een kanttekening. KLAVER baseert de berekeningen op alle klachten waarin enige activiteit is geweest in het verslagjaar, in dit geval 2019. Dit betekent dat in de gevraagde overzichten ook gegevens worden meegenomen van klachten met een kenmerk uit het voorgaande jaar, 2018. Ook betekent het dat klachten met een kenmerk uit het verslagjaar die in het opvolgende kalenderjaar zijn afgedaan, niet worden meegenomen. De commissie baseert de berekeningen en gegevens in haar verslag uitsluitend op klachten die zijn aangemaakt in het verslagjaar. Dit betekent dat de verzochte overzichten aantoonbaar afwijkend zullen zijn van hetgeen in andere hoofdstukken van dit verslag is te lezen.

Doorloop termijnen in dagen								Beslissingen									
Instroom	Uitstroom	0-10	11-30	31-40	41-50	51-60	>60	Gegronnd	Ongegronnd	Deels gegronnd	Overgedragen	Niet ontvankelijk	Ingetrokken	Ingetrokken na bemiddeling	Ingetrokken ter zitting	Ingetrokken na rogadoir verzoek	Afdoening na rogadoir verzoek
1345	1259	169	197	60	113	53	667	68	341	16	137	180	279	94	22	122	

Managementoverzicht per afdeling - werkvoorraden

CvT Bureau Midden-Nederland - P.I. Nieuwegein

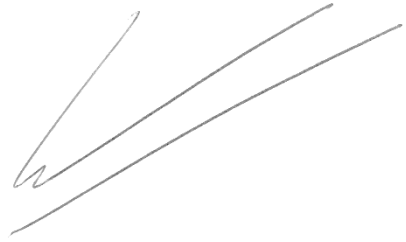
2019	begin voorraad	totaal instroom	instroom klacht	instroom grief	grief naar klacht	totaal uitstroom	uitstroom klacht	uitstroom grief	doorloop tijd	Uitstroom										eind voorraad
										gegronnd	ongegronnd	deels gegronnd	overgedragen	niet ontvankelijk	ingetrokken	ingetrokken na	ingetrokken ter zitting	afdoening na rogadoir verzoek	grief afgedaan	
januari	321	87	87	0	0	142	142	0	90	7	29	1	13	33	34	10	7	8		266
februari	266	90	90	0	0	122	122	0	102	12	36	5	7	40	13	3	1	5		234
maart	234	99	99	0	0	77	77	0	83	5	20		12	3	23	7	1	6		256
1e kwartaal	321	276	276	0	0	341	341	0	92	24	85	6	32	76	70	20	9	19		256
april	256	99	99	0	0	70	70	0	75	6	13	2	11	17	17		1	3		285
mei	285	110	110	0	0	151	151	0	89	6	61	1	21	6	17	10	2	27		244
juni	244	105	105	0	0	111	111	0	78	8	27		14	7	36	2	1	16		238
2e kwartaal	256	314	314	0	0	332	332	0	81	20	101	3	46	30	70	12	4	46		238
juli	238	125	125	0	0	124	124	0	62	3	46	1	9	18	12	13	2	20		239
augustus	239	147	147	0	0	95	95	0	58	4	19	1	18	11	21	13	2	6		291
september	291	123	123	0	0	103	103	0	70	3	34		6	24	15	12	2	7		311
3e kwartaal	238	395	395	0	0	322	322	0	63	10	99	2	33	53	48	38	6	33		311
oktober	311	144	144	0	0	83	83	0	68	3	16	2	10	3	28	9	2	10		372
november	372	138	138	0	0	100	100	0	95	6	23	1	6	14	36	7		7		410
december	410	78	78	0	0	81	81	0	80	5	17	2	10	4	27	8	1	7		407
4e kwartaal	311	360	360	0	0	264	264	0	81	14	56	5	26	21	91	24	3	24		407
Totaal	321	1345	1345	0	0	1259	1259	0	79	68	341	16	137	180	279	94	22	122		407

³ Staat voor **KL**achten **Verwerken En Rapporteren** en is het klachtenregistratiesysteem van de commissies van toezicht.

Utrecht, mei 2021

De secretaris, mw. mr. A. Knol is buiten
staat te ondertekenen.

De voorzitter,

A handwritten signature in black ink, consisting of several fluid, overlapping strokes that form a stylized, somewhat abstract shape.

dhr. mr. L.M.G. de Weerd